

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.

Csónzetési ár:

negyedévre 2 korona 50 fill. Felévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyitltéri közleményeket

a kiadóhivatal

mérsékelt áron számít fel.

Szoboravatás.

Megtörtént a szoboravatás a tizenhárom vértanú városában. Ünnepi sokaság gyült össze mindenünnen az országból és ünnepe díszét öltötte magára Arad. Elhangzottak a beszédek, a tartozó kegyeletről szólók, az ő nagyságát magasztalók. Megjeleint az ünnepen a fiú. A kegyelet neki leginkább parancsol, kényszerítve parancsol. Hisz szivesebben maradt volna otthon, mert beteg és fáradt. Terhére van a nagy zaj, a nagy sokaság, amely a hódolatra készítő nagy nevet az ő nevében is imádjá. De engedelmessékedett a kegyelet parancsának, ő is elment Aradra, ahol áhítatos magyar szívvel tenger sokaság hódolt Kossuth Lajos emlékének.

Máskor nem volt ilyen fáradt. Hisz a Nagynak, a Dicsőnek, akinek a neve szentség, hála isten, másutt is díszlik immár a halhatatlanságát hirdető szobra. Másutt is volt szoboravatás ünnepe, ahol a fiúnak megjelenie szintén parancsolt a kegyelet. És másutt tüzes volt, amikor büszkén beszélt az apa nagyságairól, tüzes volt, lángoló zavár, amikor azt hirdette, hogy az apa elveinek győzedelmeskedniök kell és amikor beszámolt arról, hogy miben lát közeledést azoknak az elveknek a megvalósulásához.

Most nem volt beszámolás, most nem volt tüzes fölhívás a harcra, mert ez politizálás, már pedig ő nemcsak hogy beteg és fáradt, de a kegyelele parancsa szerint távol akar tartani az ünneptől mindent, ami politika, mert ez kegyeletet háborít. De nemcsak hogy maga nem politizált, vezértársának, Justhnak is megadta az intelmet, hogy tartózkodjék a harcias zavartól s tartsa hüvelyben a kardját.

Pedig mi visszatetszó van abban, ha a szoborleplezés sablonos ünnepegéből kicsendül egy bátor szó, egy a magyar lelket megremegtető, szívből fakadt szózat, egy őszinte megnyilatkozás, a sok család és ámitás után? Kitől fél Kossuth Ferenc, hogy így elsáncolja magát egy becsületes, önzetlen politikus nyílt színvallása előtt? Hát odajutottunk volna már, hogy ma-napság még Kossuth Lajos szobra előtt sem lehet az igazat megmondani, már ott sem lehet a nemzet jogaira hivatkozni?

A kegyeletes érzelmeket zavarhatnák meg, — írta a függetlenségi

félhivatalos — ha Justh holmi pártpolitikai demonstrációt rendezne kardkirantás kísérletében. Hát Kossuth Ferenc, akinek köréből ez az intelleme jő, talán soha sem politizált még az ilyen alkalmakkor? Politizált bizony, demonstrált is, még pedig éppen az ellenkezőjét hirdette annak, amit Kossuth Lajos hirdetett. A pécsi Kossuthszobor leplezés, amelyen a miniszter egy országos ünnepegtényétől öveze megjelent, mi egyéb volt, mint pártpolitikai demonstráció? Akkor afőlött keseredett el Kossuth Ferenc, hogy a függetlenségi párt időelőtt jutott többségre. A fúzió előhírnöke volt akkor az a beszéd, de nem lett visszhangja az országban. Azt hirdette akkor Kossuth Ferenc, hogy kormányképes programmal kell bírnia a függetlenségi pártnak, hogy megtörjék valahogyan az udvar bizalmatlanságát.

Hát most mitől szomorodtak el a Kossuth Ferenc hívei? Ha Kossuth Ferenc Péccset atya örökségétől merőben ellentétes új tanokat hirdethet, ha a függetlenségi párt egész történelmi múltja ellen szabad volt Kossuth miniszternek beszélnie, miért volna tilalmas Justh aradi demonstrációja? Mert hirdetni merészeli a függetlenségi párt elveit. Hát a leszerelést, az adott viszonyokhoz való alkalmazkodást predikálni nem pártpolitika, de hirdetni a függetlenségi párt programját, az egyenlő lenne az ünneprontással?

Elszorul az ember szíve, ha látja, hogy egy történelmi párt egyes hasznos elemi, a tisztelet magas polcára emelt vezérfiák, akiknek az volna a rendeltetésük, hogy élesztgessék az ország polgáiraiban a nemzeti öntudat kialvó tüzeit, mint követnek el minden lehető arra, hogy az ország népet minden illúziójától megfoszsszák. Évek telnek el anélkül, hogy a nemzetnek egy fölemelő pillanatban volna része. Szoborleplezésekből udvarképes ünnepeket csinálnak. Beszédeikből kirilkolt a megalkuvás szelleme. Micsoda példát adnak vezéreink a mai generációnak? Ugyan mi öntöns lelkesedést a magyar ember lelkébe? Kiben bízik, kinek higgyen ez a nép, amikor a farizeusok még Kossuth Lajos szobrától is Bécs felé kacintanak és nincs, aki elkergesse őket, a nagy emberek szellemi kincseinek haszontalan ügynökei?

Minél hosszabb kormányzást multra tekint vissza Kossuth Lajos tábora, a

függetlenségi párt, annál óvatosabban kell Kossuth szobrai lepleznünk. Ha így megy még egy darabig, megérjük, hogy végzett süket-némákat vezényelnek ki a szoborleplezéshez. Ezek okvetlenül korektül fognak viselkedni. Ó, boldog idők, amikor kisebbség volt a függetlenségi párt! Akkor legalább azt mondhatták, amit akartak. Mig ma, ha beszélnek is, csak azért teszik, hogy elhallgassák azt, amit gondolnak.

Gyávaság — hatalomvágy — szol-

galelkűség. Arad—Torna—Bécs: gyávaság — hatalomvágy — szolgaalkűség — a teljes zűlésbe sülyedő politikai helyzet lejtőjén e három állomás mellett rohant el legutóbb a koalíció vegyesvonata. És az ország kifárasztott, meggyötört és apátikussá tett közvéleménye erről a három politikai állomásra végves-végig átláthatja a koalíció romlottságát. Nem lehet tudni, hol fog megtörni ennek a véges politikai rendszernek a tombolása, sem azt nem tudhatja még senki, hogy a koalíciós moocsíron hajókázó népvézerek — akik mindmegannyi politikai Kolombusok, kik sajátérvényesülésük ismeretlen földjét keresik — hol és mikor fognak végképp kifordulni kalózhajóikból, amelyeket a nemzet türelméből, bizalmából és magyar hitéből harcaltak össze.

Aradon Kossuth Ferenc halhatatlan nagy atyjának szobra előtt a gyáva megalkuvás politikáját hirdette. Kossuth Ferenc, a maga megdöbbenő energiatlan-ságában, a körülötte tamadt zajongástól teljesen megrémülve, a legpuhább alkalmazkodás politikáját hirdette és szörnnyő meghunyazkodásban eljutott egy citatunhoz, amelyen mohón kapott ki Kossuth Lajos intelmeiből: hogy a hazáért mindent kockáztat-hatunk, de magát a hazát ne kockáztassuk semmiért. Ebbe a szalmaszába kapaszkodott Kossuth Ferenc az aradi szoborleplezésnél, hogy megmentsse — nem a hazát, hanem a maga vezéri személyiségét.

A harc tüzes pálnakájával befrüstökölt bank-kurucok pedig alighogy végig hallgattak a vezér intelmeit, titkos konventikulumot tartottak Tornyán és kishíja, hogy verszerződést nem kötöttek arra a fogadalmra, hogy az utolsó lehelletig kitartanak a bankharcban. Ok tehát Kossuth tál teljesen ellentétben, arra az elvre esküdtek föl, hogy mindent lehet, sőt kell is kockáztatni, csak egyéni érvényesülésük harcat nem szabad feladni soha. Mert azt a ropogós bank-jelszót és azt az utolsó lehelletet nálunk sem kell szószerint venni. A bank, a hatalom bankját jelenti. Az utolsó lehellet pedig az a szufflát jelenti

amelyet a miniszteri kinevezésekig szorongva fojtának vissza hazafiai keblükbe.

És miaiatt Aradon és Tornyán így lepzelezik le a haza leventéi a mai helyzet züllöttségét, az alatt Bécsben W e k e r l e nyugodtan odaigéri az ország életéretjét. Nem kérhetnek annyi milliót, amennyit W e k e r l e föl nem kínálna és nem adhatnak a magyaroknak annyi rugást, amennyit W e k e r l e készséggel ne nyújtana. A Burg idomításának csudája ez az ember. Nem akarja észrevenni, hogy az ő kétkélti politikai rendszerét leleplezte az idő és most már nincs más hátra, mint hogy eltakarodjék. Ő nyugodtan írja alá továbbra is azokat a véres bécsi köteleket, amelyek a nemzet eleven húsát követelik. A legelémibb politikai ildomoság is szokás ellenére olyan fekete terhekkel rakja meg az utódjára váró politikai örökséget, hogy azt átvenni senkinek se legyen kedve.

Arad—Tornya—Bécs szomorú stáció a folytonos kalvariára hurcolt nemzetnek és megdőböntött szakadékaik a végső züllés politikájának. Akar K o s s u t h elsatnyult bölcselkedését figyelni az ország, akár J u s t h politikai daridojára ügyel, akár W e k e r l e bécsi parolázásait követi szemmel, s ahol sem láthatja a kibontakozás becsületet munkáját. Teljes éberségre, egész józanságra van szüksége a nemzetnek, hogy falabú vezérei után ezekbe a szakadékokba ne rohanjon egymással veszekedő apostolai után.

Egy erős nemzeti hangnak, egy hatalmas országparancsnak kellene rendet teremtenie ebben a pokoli zürzavarban. Hiszen annyi kiáltványt szédítették már a nemzetet, hogy végre egyszer egy nemzeti kiáltványt maga az ország is kiadhatna. És ez a hang és ez a szó vissza tudná parancsolni azt a szennyes áradatot, amely már veszedelmes magasságra tornyosul. Vissza kell őket kergetni azokba a fekete barlangokba a darabontok melé, amelyekből az orszagra zúdult a mai helyzet minden baja. Ezt a nemzeti parancsot már legfőbb ideje volna beleharsogni a vásári birkozó politikusok eszeveszett zsvájába. Mert ha még mindig nem fogyott el a politika piacára vitt nemzeti túrelme, ezek a hazafiak bizony el fogják adni az ország utolsó bőréit is, ha azon vásárolhatnak maguknak a bécsi kúfaroktól egy kis hatalmi prolongációt.

Társadalmi életcélok, állami feladatok.

Irtá: Nagy Zeilán törvényszéki bíró.

A Budapesti megtartott országos patronage congressus ismeretes határozata, eszmétársítás révén a híres belga festő: Levpels egyik műalkotását juttatta eszünkbe. A festmény ismeretes. Sors a neve. Megszalhattatlan kezek sokasága nyujtók, erőlködik a magasba. A festmény egy sarkán, a magasban, sugárzóntól körülvevő nyitott szem van rajzolva. A gondviselés allegorizálja.

Már most tessék az apológiát, az állami feladatok és társadalmi életcélokra vonatkoztatni. Nem-e mindent, de mindent az államtól varunk? Jó, legyen, hogy ez alkalommal nem filozofálunk s nem vetjük fel a kérdést, vajjon ethicalnak is nem megdőböntö-e, ez a kishitűség menő bevallott gyengeség: csak azt a kérdést tesszük fel, vajjon a patronage kérdése, ügye állami avagy társadalmi feladat?

Ha eltekintünk a büntető igazságszolgáltatás rendszerétől, mely újabb tétéles törvénykönyvünkbe, a büntető novellában az ujkori büntetőjogi irányt: az egyéni büntetés

elvéit igyekezett a feltételes elítélés intézménye és a fiatalokkival szemben követendő eljárás tekintetében inaurálni, maga a szeretetenek alapján sarkaló büntetési módszer, a javítás, megelőzés általában célra vezető eszközei által csak társadalmi feladat lehet. Tevékenységi köre a szorosan vett rabegyelzés: a közveszélyes, züllésnek indult egyének ellenében javasolt gyógyító, átalakító és védelmi intézmények, az erkölcsileg gyengék, a veszélyes környezetben élők, a társadalmilag elhagyottak megvédése csakis társadalmi védelem. És ime a congressus felir a kormányhoz, felir az országgyűléshez, hogy tegye tanulmány tárgyává a szerinte állami, közhatalmi, törvényhatósági és közszéki feladatot képező patronage elítélését.

Nincs igazunk mikor Levpels híres festményére hivatkozunk? Nem azt jelenti-e ez a congressusi határozat, hogy az államtól varjuk a társadalmi kérdés megoldását.

Am legyen! Ha ez a szellemi kiválóságokban bővelkedő és szakemberekben is tekintélyes s mindezeknél fogva előkelő egyesülés mint megvaltozhatatlan, tudott tényről számol, mikor a társadalom gyengeségét, képtelenségét e határozatával elismeri s a társadalmi feladat megoldását az államhatalomtól varja, teljesítését erre tolja: S tudja, hogy mit és miért cselekszik így. Hanem a gondolkodás során az a szembebukkanó, vajjon miért nincs erkölcsi bátorsága megmondani, hogy határozatának mik a célszerűségi és alkalmi okai? Sejtet, gondolkozó ember előtt megrögzit valamit, mikor a határozati javaslatba beleszóli a társadalmi szervezetek bevonását, kizárja a felekezeti tagozódást s már ezek által rea vezet arra, hogy a társadalom feladata előtérbe nyomul és hogy a felekezeti alapon szervekedett jótékonyág domináló szerephez akar jutni. Nekünk ennyi is elég kiindulási pontul, hogy gondolkozunk. És kérdésnek adva fel a tényeket, a megállapodást levonjuk. A társadalmi életcélnak az állam feladatai körébe való utalása culturtörténeti kép. Jelenti a mai szertatagolt társadalom tudott erőtlenségét: jelenti a mindenkivel közös és általános nagy, örök, igaz események, a mindent átható emberbaráti szeretet értéktelenségét, hiányt és jelenti az emberi egyesülés, a nagy céloktól vezetett tarsulat teljes dekadenciáját. És ezzel szemben az állami omnipotencia elismerését, teljét és hatalmat, mely kisaj tit, telhasznal, eszközeihez képest megsemmisít egyéniséget, rászési a kezét mindenre s numerussa, számma, tömeggé, alakítja magát az egyént.

És a társadalom az emberek összesége mindezt nem érti meg. Miért? Mert így kényemesebb neki. Mondjon bar az elmélet mast, hirdesse bár a tudomány a történelmi tények megbizonyosodásaként másképen az államhatalom célját és a társadalom feladatait: ő fittyt hány, mert szabadul egy gondtól, és azt hiszi, megmenthet egy paragarast, a mit tagsági díjban fizetne le. Téved, mint annyi sokban téved, de nem okul. Vissza emlékezik-e az országos betegápolási adó behozatalának okaira? Jut-e eszébe, hogy mint nyirbalja meg az állam az egyéni tevékenység és akarát szabad nyilvánítás köré, mikor kisajátítja a társadalmi feladatokat a felállított intézmények fenntartására újabb adómetemet alakít, szervei által a centralizált hatalom eszközeit és erőfeszéseit növeli s az állami omnipotencia bélyegét, zárját és bilincseit rakja fel az állampolgárok karjára, fejére, akaratára?

Oh nem, a társadalom, a Buridán ismeretes teremtményéhez hasonló nagy társadalom csak rágódik tovább s bambán unotnak motyogja, ha fel is piszkálják a hajatok nyugodtan emészteti! Mert ez vaibban a társadalomban élő embernek egyedüli életcélja, a minthogy mihamarabb más életcélja nem is lesz.

A gyermekvédelem.

A magyar társadalom megértette a korintó szavát, patronázs congressusban ülésezett, hogy a társadalom baját orvosolja. Az

emberiség javításán fáradozni kétségtelenül a legmagasabb feladat, a célhoz vezető eszközök megtalálása és megszerzése a legszemnyíbb kötelesség teljesítése.

A munkás társadalom szegény, gyermekeik nevelésére nagyobbrészt elfoglaltságuknál fogva nem fordíthatnak sem időt, sem költséget, ezek egyrésze züllésnek indul.

Megmenteni a gyermekeket! Ez mindinkább hangos jelszóvá vált. Iskolaszékek ülésein tanítók és igazgatók tele vannak panaszszal az elzüllött és iskolakerülő gyermekek szaporodása miatt. A sajtó, a társadalom, mindinkább hangosan kiáltanak a gyermekek megmentése végett, ezek a feljajdulások nem maradtak eredménytelenül, mert már azóta is nagy és jelentékeny anyagi és erkölcsi intézkedések mutatják a kikeletet.

Masként áll ez a törvényes intézkedésekkel. Az 1876. év XXVIII. t. c., valamint az 1886. évi XXXVII. t. c. adnak ugyan bizonyos jogokat, sőt kötelezik az iskolaszékeket a tanköteles gyermekek nyilvántartására, de az ezen törvényekben foglalt intézkedések pium desidériumot képeznek és elévültek. Sem az iskolaszékek, sem az előjáróság nem volt képes intézkedni kellő kihatással a züllésnek induló gyermekek megmentésére.

Ami pedig a kihágási büntetőtörvényt illeti, ez oly túlszigorú, hogy ezt a fenforgó esetekre alkalmazni nem lehetett. A javítóintézet, ahova ezen utóbbi törvény értelmében kellett volna az elzüllő gyermeket küldeni, nem felelt meg annak a nívónak, ami a gyermek javításának eszméjével karöltve jár.

A fennálló javítóintézetek bűnös gyermekeknek menedékhelye, a züllésnek induló, iskolakerülő gyermek az erkölcsi súlyedésnek ekkora fokot még nem jelenti, már pedig egy ilyen iskolakerülő gyermek lelki állapotának az a levegő, amely a javítóintézeteket megtelíti, nem felel meg teljesen.

Mi a társadalomnak iskolakerülő és züllésnek induló gyermekeiből irni, olvasni tudó, elemi képzettséggel és erköcsi neveléssel bíró gyermeket akarunk visszaadni; a javítóintézetből kikerült gyermekek nagyobbrészt megjavított elítélt bűnösök. Sokan ezek közül a jó útra térnek, de egyrésze visszaesésben leledzik. A bűnös gyermek és a züllésnek induló között nagy különbség van. A bűnös gyermek részére a büntető novellának (1908: XXXVI. t. c.) intézkedései helyénvalók, de hiányzik ebből a törvényből a preventív intézkedésekre szóló szakasz.

Disztingválunk kell a bűnös gyermek és a züllött tarsaságban élő gyermek között. A bűnös gyermek ítélet útján jutnak javítóintézetbe, ezek erősebb rendszabályokat igényelnek, a még el nem züllött gyermek lelke még nem súlyedt, ez enyhébb áziunra szorul, enyhébb feltételek mellett.

A preventív intézkedés abból állott, hogy a törvényhozásnak gondoskodni kellett volna arról, hogy egy gyermek bíróság ítéletesítésék, amely a züllésnek induló gyermeket a szülőktől, rokonoktól, vagy bárkitől is, a bizonyítékok és körülmények egybevetése után, ítéletével szükség esetén karhatalommal elvehesse és az ilyen elzüllött erkölcselen tarsaságban élő gyermeket gyermekzülumban helyezze el. Ez lett volna szükséges, ez illetet volna a törvény keretében, enélkül a Büntető Novellának a gyermekvédelemre vonatkozó része hézagos. Ezt a törvényszakaszt nem pótolhatja miniszteri rendelet, a gyermek elvételére vonatkozólag csak művelt,

nyagképzettségű bírói ítélet intézkedik, a közigazgatás erre nem alkalmas, ő csak végrehajtott közeg lehet ilyen ügyekben.

Ilyen törvényszakas létezik a New-York állam büntető törvényében és az akkora erkölcsi hatással van, mint semmi más intézkedés.

Hogy ezen törvényszakas hiányát és szükséges voltát megvilágítsam, emondok egy esetet:

Bácskából egy özvegy nő Amerikában, New-York városába költözött, magával vivén 12 éves kisleányát. Az anya két évi tartózkodás után meghalt és a most már 14 éves kisleány egyedül maradt a világon, idegenben. Egy 27 éves fiatal ember, ki a kisleány anyját még életében jól ismerte és aki magyar ember volt, ezt a gyermeket gondjaiba vette. A gyermekbíróóság tudomására jutott ez eset, ítéletileg sürgősen elvette. A gyermeket a fiatalembertől, egyideig alumba helyezte és értesítette Magyarország illetékes hatóságát, árvaszékét és Newyorkból saját költségén is közlegével hazaszállította a serdülő leánykat. Ezzel megmentette a gyermeket a társadalomnak.

Ez a preventív intézkedés, ezt a törvényszakaszt szülte az emberszeretet, a demokratika Amerikában. Erre szükség van és ezt meg kell alkotnunk.

Dr. Perl Soma.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. szeptember 22.

— Istentiszteletek rendje a zsidó templomban. A folyó hó 25-ki Jom-kippur, nagybőjt ünnepe alkalmára az istentiszteletek rendjét a következőkben tudatjuk az izr. egyház híveivel. A nagybőjt előestéjén, pénteken az istentisztelet háromnegyed hatkor, a szónoklat hat órákor kezdődik, az ünnep napján, szombaton pedig reggel 6 órákor kezdődik az istentisztelet és délelőtt fél 11 órákor lesz ima a halottak emlékeztérére.

— A vasutasok árviáért. A leginkább felelősségteljes és legsúlyosabb közszolgálatot teljesítő, a mellett az államhatalom részéről a legmostohább elbánásban részesülő állami köztisztviselő kétségtelenül a vasutasok. Sokszor egyfolytában szakadatlan 36 órai nehéz, szellemi és fizikai erőt és éberséget követelők, de meg is őrül szolgálatot kell teljesíteniük és ha megrokkanna kiscsnek a sorból, ha életüket veszítik: sovánny kereménnyükkel nem hagyhatnák annyit hátramaradt gyermekeiknek, szeretkeiknek, hogy tisztességben, nyomorgás nélkül fölnevelkedhessenek. Az állam szűk marokkal méri ki nekük nehéz szolgálatuk ellenértékét, a fizetést; haláluk után meg a nyomorúságos nyugdíj és neveltetési járulek, amit legtöbbjük kap, a német példaszó szerint — a meghalashoz sok, a megélhetéshez ellenben kevés. Segíts magadon és az isten is megsegít: gondoldják hát a vasutasok és ez a gondolat értelet meg bennük az elhatározást, hogy amit a kormánytól, a mindenható államtól meg nem kaphatnak, azt részben a maguk erejével, részben a társadalom nemeselelkűségével teremtenek meg: egy árvát a háza társalgatásból kidől, meghalt társai árvaikat befogadására és fölnevelésére. Ennek a nemes, emberbaráti eszmének a megvalósíthatása elől az államhatalom sem térhetett ki és a kormány megadta az engedélyt, hogy a vasutasok er-

er az emberies célra ez évi szeptember 30-án és október 1-én országszerte gyűjtést eszközhessenek. Gyűjteni fognak hat Szentesen is és talán nem csalatkozunk reménységünkben, ha embertársaink nemes érzületére támaszkodva hinni akarjuk, hogy Szentes egész társadalma meleg szeretettel karolva föl a vasutasok árviá ügyét, filléreivel örömmel fog hozzájárulni a szépeszme megvalósulásához.

— Zászlószentelés Tápén. A tapéi függetlenségi népkor új zászlóját mult vasárnap szentelték föl, nagy ünnepségek között. A zászlószentelésre meghívták a kerület orsz. képviselőjét, Reök Ivant is. A gyönyörű új zászlót Bagoss Béla tapéi plebanos szentelte fel, mély hatást kelető beszéd kíséretében. Az ünnepséget Bonyhay Sándor községi jegyző rendezte nagy buzgalommal. Zászlóavatás után társasbéd, este pedig táncvigalom volt.

— Emelkedik a búza ára. A búza árának mult heti 40 filléres emelkedését a gabona tőzsdén azzal indokolták, hogy a mult szombatra várt végleges hivatalos termébecsúls legalább 3 millió métermázsával kevesebbet fog kimutatni, mint az előző jelentés. A magyar búza eddigi gyenge kínálatából tényleg arra kellene következtetni, hogy Magyarországon az idén még 30 millió métermázsza búza sem termelt és ime a gazdasági tudósítók beható és alapos összeállításai szerint közel 33 millió métermázsza az ország termése, tehát csak 600000 m.-mázsával kevesebb, mint amennyire augusztus közepén becsülték. A végleges eredmény igaz, hogy elég silány, de közelről sem olyan rossz, mint azt a tőzsdén a mult héten hitték és ennek hatásával a mult héten a búza árának csökkenésére annál is inkább számítottak, minthogy a külföldön mindenütt olcsóbbodott a búza ára. E helyett a budapesti piacon újabb emelkedő áramlat van készülőben. Malmaink nagy tételekben veszik a búzát, készáruban és a határidőpiacon és pedig főleg az áprilisi kötések, melyekből állítólag már 1 és fél millió métermázsza van a birtokukban, ezzel fedezvén azokat a liszteladásokat, melyeket 1910. január—május hónapokra eszközöltek. A legérdekesebb körülmény mindenesetre az, hogy ezek a nagyliszteladások többnyire az osztrák tartományokba történnek, tehát oda ahol ma is két koronával olcsóbb a búza métermázsája, mint Budapesten.

— A rendőrség fogása. Vecseri Sándorné III. Páva-utca 6. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vásáriban, ismeretlen tettes kilopott a szoknyája zsebéből 61 koronát. Ugyanekkor Csukics Emil vasúti ellenőr, helyettes állomásfőnök bizalmasan közölte a rendőrséggel, hogy tudomása szerint a városban veszedelmes betörők vannak. Herczegh József dr. helyettes főkapitány erre a jelentések estéjén a vasúti ellenőr társaságában a veszedelmes emberek felkeresésére indult. E közben a kikérdeztet Papp Anna kávéházi kaszírno bevallotta, hogy egy előtte Nagy Iván Pál néven ismert egyén, kiről határozottan tudja, hogy Szegeden is betöréssel volt gyanúsítva, két társával Szentesen van, vele beszélt és neki szerelmi ajánlatot is tett, agyonlövessel fenyegetőzve, ha őt leleplezi. Mikor ezeket a kaszírnotól megtudta, a helyettes főkapitány a vasúti ellenőrrel a kávéházból társaival távozó Nagy Iván Pál után sietett és igazolására szólította

fel, amit ez megtagadott, majd látva, hogy az előállítottat el nem kerülheti, bicskát rántott a főkapitányra s miután azt kezéből kicsavarták, társaival futásnak eredt. Sijjelzésre előkerült aztán Köttelek Nagy Mihály rendőr, aki a helyettes állomásfőnökkel és az utcán járőkelőekkel a szőkevényekre vetve magát, sikerült Nagy Iván Pált a kispiacon elfogni, míg társait később tartóztatták le Balogh Ferencné lakásán, honnan éppen elutazni készülték. A rendőrségnek a nyomozásban nagy segítségére voltak: Sós Ádám pénzügyőri felelős és új. Privitzer József, a vásárhelyi rendőrfőnököző fia, aki felismerte Nagy Iván Pált, kinek fényképét, szerinte, a vásárhelyi rendőrség is őrzi mar. Az elfogottakkal eddig tartott vallatások a Vecseri Sándorné kárára történt tolvajlás dolgában negatív eredményűek. Ugy látszik azonban, a rendőrség jó fogást csinált a bicskázni kész emberek letartóztatásával, akik így Szentesen meg sem kezdhették működésüket.

— Világos és sötét dohány. A kistrifikos országszerte azzal a panaszszal fordultak a pénzügyminiszterhez, hogy a nagytőzsdések a saját kicsiben való eladásuk számára kiválasztják a világos dohányt és világos szivarokat, nekik pedig a kevésbé kedvelt sötét arút szolgáltatják ki. A pénzügyminiszter a panaszt indokoltan és alaposnak találta és ezért rendeletet bocsátott ki, amely meg akarja akadályozni ezt a visszaélést. Elrendelte ugyanis a miniszter, hogy a dohány- és szivarbecsúls jelzése cenzúrné a burkolaton nagy dobozon kívül, hogy a nagytőzsdés se tudja, világos vagy sötét dohányt vagy szivart tartalmaz-e a csomag vagy doboz.

— A mezőgazdasági munkabérek Magyarországon 1908-ban. A földművelésügyi miniszter e címmel az idén is közzétette a mezőgazdasági munkabérekéről szóló kimutatást, melyet a mezőgazdasági tudósítók jelentései alapján állított össze a minisztérium megfelelő szakosztálya. A munka 4 főrészből áll. Az I. rész a szokásos napszámberéket, évszakos és munkanemek szerint járási, vármegyei és országos átlagokban tárgyalja. E részből ezuttal kihagyták az élelmezés mellett fizetett napszámberékek és az élelmezés értékének külön számszerű kimutatását. Az előző évek vonatkozó adatai ugyanis azt igazolják, hogy a napszámosoknak mind kevesebb és kevesebb helyen adnak élelmezést, mert úgy a gazda mint a munkás érdekének jobban megfelelni látszik az élelmezést pótló: magasabb napszámber. A fokozatosan gyérülő élelmezési érték adatokból vont átlagok ennélfova az élelmezés nélküli napszámberékekkel szemben, évről-évre vesztettek megbízhatóságukból, minélfova csak az élelmezés nélküli adott napszámberékek kimutatása látszott célszerűnek. A munka II-ik része a szakmáymunkabéreket 11 csoportban tünteti fel és pedig az egyes fontosabb munkák sorrendje szerint lehetőleg oly összeállításban, hogy egy-egy munkának részét és kat. holdszámra pénzért fizetett művelési költéségei összehasonlíthatók legyenek. A III-ik rész a mezőgazdasági munkások megközelítő évi keresetét, a gazdasági cselédek évi bérét, továbbá a hónapos cselédek és a hosszabb időre szerződötetett férj és nő napszámok havibért mutatja ki. A IV. rész a tulajdonképpeni munkásviszonyokról, a munkások számának elégséges vagy elégtelen voltáról, a munkásvándorlásról s a munkamennyiségről nyújt rövid tájékoztatást. A részes

aratók illetményeit s a gazdasági cselédek bérét és illetményeit feltüntető táblázatok kivételével mindezen adatok varmegyénként és járásonként vannak részletezve.

— **Tolvajok vendégszereplése.** Kovács Imréné Dombi Maria egy-két hasonzórti társával a múlt napokban Hódmezővásárhelyről Mindszentre ruccantak át egy kis tolvajlás arányában. A vezér Kovácsné volt, aki először is özv. Koválikné rőfös keszében operált, elemelvén egy szép nagykendőt. Aztán felbátorodva a sikeren, Nagy Jenő divatruházati tisztelte meg látogatásával, ahol már nagyobbat meit és 5 drb. battiszt-kendőt csúsztatott a kötője alá. Itt azonban rejtavestett. A segéd észrevette az enyveskezü csinytevét és a tolvajszeszonyt kiméletlenül Serecs rendőrkapitány kezére adta, aki kihallgatása után viszont a csendőrség oltalma alá helyezte a tolvajt. Kovácsné nemcsak beismerte vendégszereplése tolvaj célzatát, de kiderült a valóság során az is, hogy lopás miatt már 8 hónapi fegyházat szenvedett el, s hogy segítő társai is voltak. Kovácsné ellen a szentesi járásbírósnál tették meg a följelentést, társait pedig nyomozzák.

— **Milyen lesz az időjárás?** Meteor a következőket írja erről: A szeptember 29—30-ki változások napok hatáskörében erősen csapadékos időjárást várhatunk, amelyet követően, egészen október 6-ig változatos lesz az idő. Ezután azonban újra enyhébb, szép napok következnek és a változó időjárást csak az október 12-iki csomópont vezeti be, inkább hűvös, mint csapadékos jelleggel. Az október 18-ki változások nap keveset alakít, enyhébb, száraz napkitörések esetén inkább melege, míg a 26—27 és 28-ki változások napok már az igen kellemetlen őszi csapadékos, esetleg hideg időt vezetik be, különösen napfolt-tömörülések esetén. Szeptember hátralevő változások napjai 29—30-ra esnek, míg októberben 6—12—13—14—18—22—26—27 és 28-an lesznek a változások napok. Ezek közül legerősebb hatásuk a 6—12—18 és 26-ikiak. A 6-ki enyhébb, a 12-ki szeles, hűvös, részben csapadékos, a 18-ki újra enyhébb, száraz, a 26-ki hűvös csapadékos, esetleg hideg jelleggel, mely deret, sőt fagyot is hozhat és ezen jelleggel egészen a hónap végéig megmarad.

Október tehát eléggé változatos hónapnak ígérkezik, enyhébb időközökkel, de a végén két külső bolygónak, leginkább a Szaturnusz-nak befolyása folytán a hidegebb jelleg is érvényesülhet.

— **Lopnak a nagybérleteken.** Hartenstein Ignác Jajoshalmi bérletől a múlt héten tizenegy darab sertést hajtottak el 630 korona értékben. A nyomozás kiderítette, hogy a tettesek Tóhati Mihály és Tóhati János kanaszbojtárok voltak, akik a lopás elkövetése után megugrottak és maig sem sikerült őket kézrekeríteni. A másik lopás Ujhelyi Vilmos derekegyházi bérgazdaságában történt, ahol — ugyancsak a múlt héten 46 korona értékű kukoricát emeltek el. A tetteseket itt is sikerült ki-nyomozni ifj. Vig Ferenc és Vig János személyében, akik ellen a büntető fejelentést megtették és a megtorló eljárást megindították.

— **Adományok a református új orgonára.** Ujabbán a következő adományok érkeztek a református templom új orgonájára: Özv. Mikecz Imréné Szeder Lidia 200 kor., Nagy Ferenc takarékpénztári igazgató 200 korona, özv. Korcsmaros Mihályné Szalay Maria 200 korona. Mindezen adományokért őszinte köszönetet mond a helyi egyház nevében az Elnökség.

— **Betöréses lopás Dorozsmán.** Dorozsmán a múlt szombaton vakmerő betöréses lopás történt. Eddig ismeretlen tettes betörte Kresz György ékszerész Fő-utcai üzletének kirokatát és nagyobb értékű ékszert ejtve zsákmányul, megszökött. A betörő munkája közben megsebesítette magát. Erre enged következtetői az üzlet előtti vértócsa és a kirokatat üvegablakján mutatkozó vérfolt. A tettest nyomozzák.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak és ismerősöknek, akik szomorú sorsot ért szerett kedves fiának, illetve testvéremnek temetésén megjelentek és igaz részvétükkel mély-séges bánatunkat enyhíteni törekedtek ez úton is hálás köszönetet mondunk.

Szentes, 1909. szeptember hó

Pataki Gyula, apa
ifj. Pataki Gyula, testvér.

Felolós szerkesztő: **BANFALVI LAJOS.**
Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke” könyvnyomda.

Kiadó üzlethelyiségek.

Házamban (a Nyiryközzel átal) III ker. 29. sz., két tágas üzlethelyiség van kiadó.

7—2

Spitzer Adolf.

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget és a vendéglős és italmérő urakat, hogy a **Weisz-udvarban** (Kossuth-útca)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron tartunk friss töltésű palack és hordós-söröket.

Tisztelettel:

Dreher Antal

részv. társ. Kőbányai
sörfőzdéink képviselője.

29

Egy kis szatócs-üzlet házzal együtt

melyhez szép gyümölcsös és szőlős kert

van, kedvező fizetési feltételek mellett

eladó. — Iparosnak vagy magános nő-

nek szép jövedelmet biztosít.

Az üzlet havi részlet lefizetése mellett

is eladó.

Bővebbet a kiadóba.

A Szentesi Központi Takarékpénztár R.-társaság

Kölcsönt ad:

Váltóra,
ház- és földbirtokra

Előleget nyújt:

Értékpapirokra, árúkra és mező-
gazdasági terményekre.

Takarékbetétet:

elfogad, azokat adómentesen
kamatoztatja.

Tűz és jegkár ellen:

biztosításokat felvesz és
életbiztosításokat köt.

Elvállalja:

leterhelt házak és földbirtokok rendezését,
valamint hazak, földke adásvételét a legelő-
nyösebb feltételek mellett.

Hosszú lejáratú:

törlesztéses felmondhatatlan kölcsönt ad és
közvetít 10-től 65 évre, régi kölcsönöket
kicsérél.

Heti betéteket:

4 éves csoportokban 1 koronás heti befize-
téssel alakít és a betéteseket üzleti nyereség-
ben részesíti.

A SZENTESI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Eladó ház.

A Borza-útca 11. szám alatt levő Orosz-féle ház kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Alku köthető a

Szentesi Központi Takarékpénztárnál.

Belső-Ecsere

a Lakatos-féle kitűnő minőségű 24 kishold tanyaföld kedvező feltételek mellett eladó, esetleg bérbé is kiadó.

Alku köthető a Szentesi Központi Takarékpénztárnál.

Eladó föld.

Jaksoron 12 kis hold föld — kisholdját 1200 négyszögölével számítva, kedvező feltételek mellett eladó. Alku köthető a szentesi központi takarékpénztárral.